

Medicatie voor patiënten met de ziekte van Parkinson

De medicijnengroep dopamineagonisten

Pramipexol (Sifrol®)
Ropinirol (Requip®)
Rotigotine (Neupro® transdermale pleisters)
Pergolide (Permax®)
Bromocriptine (Parlodel®)
Apomorfine injectie (APO-GO®)

De medicijnengroep levodopapreparaten

Levodopa/carbidopa (Sinemet®)
Levodopa/benserazide (Madopar®)
Levodopa/carbidopa/entacapon (Stalevo®)
Levodopa/carbidopa in vloeibare vorm Duodopa®)

De medicijnengroep anticholinergics

Bipirideen (Akineton®)
Trihexyfenidyl (Artane®)

De medicijnengroep MAO-B-remmers

Selegiline (Eldepryl®)
Rasagiline (Azilect®)
Glutamaatantagonist
Amantidine (Symmetrel®)

Belangrijk om te weten

U ontvangt deze informatie, omdat u de ziekte van Parkinson heeft. Hierin kunt u lezen welke medicijnen er voorhanden zijn om de symptomen van de ziekte van Parkinson tegen te gaan en wat de mogelijke bijwerkingen zijn, aangevuld met eventuele adviezen. U kunt uiteraard altijd contact met ons opnemen als u na het lezen van deze informatie nog vragen heeft.

De medicijnengroep dopamineagonisten

Dopamineagonisten bootsen de stof dopamine na. Deze medicijnen stimuleren de dopaminereceptoren in de hersenen, waardoor er minder dopamine nodig is om te kunnen functioneren.

De meest voorgeschreven dopamineagonisten zijn:

- pramipexol (Sifrol) - tabletten: 0,088 mg, 0,18 mg, 0,35 mg, 0,7 mg, 1,1 mg;
- pramipexol met vertraagde afgifte (Sifrol MVA) - tabletten: 0,26 mg, 0,52 mg, 1,05 mg, 2,10 mg, 3,15 mg;
- ropinirol (Requip) - tabletten: 0,25 mg, 0,5 mg, 1 mg, 2 mg, 5 mg;
- ropinirol met vertraagde afgifte (Requip modutab) - tabletten: 2 mg, 4 mg, 8 mg;

Medicatie voor patiënten met de ziekte van Parkinson

- rotigotine (Neupro) – transdermale pleisters: 2 mg, 6 mg, 8 mg;
- pergolide (Permax) – tabletten: 0,05 mg, 0,25 mg, 1 mg;
- bromocriptine (Parlodel) – tabletten: 2,5 mg Capsules: 5 mg, 10 mg;
- apomorfine (APO-GO) – injectiepen: wegwerpen 3 ml.

De belangrijkste bijwerkingen die kunnen voorkomen zijn

Pramipexol/pramipexol met vertraagde afgifte

- misselijkheid;
- duizeligheid bij plotseling opstaan (meestal in het begin);
- plotselinge slaapaanvallen (oppassen in het verkeer);
- slaperigheid;
- verstopping van de darmen;
- hallucinaties (dingen zien, horen of ruiken die er niet zijn).

U dient dit medicijn bij voorkeur in te nemen met wat voedsel.

Ropinirol/ropinirol met vertraagde afgifte

- misselijkheid;
- braken;
- buikpijn;
- duizeligheid bij plotseling opstaan;
- flauwvallen;
- plotselinge slaapaanvallen (oppassen in het verkeer);
- verwardheid;
- vochtophoping in de benen;
- hallucinaties (dingen zien, horen of ruiken die er niet zijn);
- hypersexualiteit, gokverslaving, kooplust.

U dient dit medicijn bij voorkeur in te nemen met wat voedsel.

Rotigotine (transdermale pleisters)

- huidirritaties onder de pleister;
- bloeddrukdalend;
- braken;
- buikpijn;
- duizeligheid;
- flauwvallen;
- misselijkheid;
- diarree;
- plotselinge slaapaanvallen (oppassen in het verkeer);
- verwardheid;
- vochtophoping in de benen;
- hallucinaties (dingen horen, zien of ruiken die er niet zijn).

Medicatie voor patiënten met de ziekte van Parkinson

Pergolide

- duizeligheid;
- misselijkheid;
- obstipatie;
- braken;
- diarree;
- hartkloppingen;
- slapeloosheid;
- vochtophoping in armen en benen;
- sufheid/slaperigheid (oppassen in het verkeer).

Bromocriptine

- beenkrampen;
- bloeddrukdaling;
- duizeligheid;
- misselijkheid;
- slaperigheid;
- obstipatie;
- wazig zien;
- verminderd reactie en concentratievermogen;
- hallucinaties (dingen horen, zien, of ruiken die er niet zijn).

Apomorfine

- duizeligheid;
- misselijkheid/braken;
- overbeweeglijkheid (dyskinesieën);
- hallucinaties (dingen zien, horen of ruiken die er niet zijn).

Mocht u bij een van deze medicijnen een of meer bijwerkingen ervaren, meldt u dit dan aan uw neuroloog, parkinsonverpleegkundige of huisarts.

De medicijnengroep levodopapreparaten

Levodopa is de meest effectieve stof om de symptomen van de ziekte van Parkinson te onderdrukken. Levodopa wordt in de hersenen omgezet in pure dopamine, de stof die bij u niet of te weinig wordt aangemaakt door de dopaminerge cellen in de hersenen.

De voorgeschreven levodopapreparaten kunnen zijn:

- levodopa/carbidopa (Sinemet) - tabletten: 50/12,5mg, 100/25mg, 200/50mg;
- levodopa/carbidopa vertraagde afgifte (Sinemet CR) - tabletten: 50/12,5mg, 100/25mg, 200/50mg;
- levodopa/benserazide (Madopar) - capsules: 50/12,5 mg Tabletten: 100/25 mg, 250/50 mg;
- levodopa/benserazide vertraagde afgifte (Madopar HBS) - capsules: 100/25 mg;
- levodopa/benserazide met versnelde werking (Madopar dispers) - capsules: 100/25 mg;
- levodopa/carbidopa/entacapon (Stalevo) - tabletten: 50/12,5/200 mg, 100/25/200 mg, 150/37,5/200

Medicatie voor patiënten met de ziekte van Parkinson

mg, 200/50/200 mg;

- levodopa/carbidopa in vloeibare vorm (Duodopa). Voor meer informatie hierover, raadpleeg uw parkinsonverpleegkundige.

De belangrijkste bijwerkingen die kunnen voorkomen zijn:

Levodopa/carbidopa, levodopa/benserazide

- bloeddrukverhoging;
- darmklachten;
- verwardheid;
- slaapstoornissen;
- duizeligheid bij plotseling opstaan;
- misselijkheid en braken, verminderde eetlust;
- hallucinaties (dingen zien, horen of ruiken die er niet zijn);
- overbeweeglijkheid (dyskinesieën) na vijf tot tien jaar levodopagebruik.

U dient deze medicijnen aan halfuur voor de maaltijd of een uur na de maaltijd in te nemen (als de innametijden rond de maaltijden vallen). Uw voeding bevat eiwitten. De bouwstenen van eiwitten (aminozuren) concurreren met de opname van levodopa. Hierdoor kan het gebeuren dat er minder, of na het gewenste tijdstip, levodopa opgenomen wordt vanuit de dunne darm in het bloed. U mag levodopa niet gelijktijdig innemen met ijzerpreparaten, zoals ferro-fumeraat. Mocht u bij een van deze medicijnen een of meer bijwerkingen ervaren, meldt u dit dan aan uw neuroloog, parkinsonsonverpleegkundige of huisarts.

Levodopa/carbidopa/entacapon

Levodopa/carbidopa/entacapon (Stalevo) is hetzelfde medicijn als levodopa/carbidopa (Sinemet), maar dan met entacapon toegevoegd. Entacapon is een COMT-remmer (het enzym catechol ortho methyl transferase). Een COMT-remmer zorgt ervoor dat het COMT-enzym minder goed werkt, zodat er meer levodopa vanuit de dunne darm in het bloed opgenomen kan worden. Het COMT-enzym komt vooral voor in de wand van de dunne darm.

Entacapon kan ook als afzonderlijk preparaat aan de Sinemet- en Madoparpreparaten worden toegevoegd. Het medicijn heet dan Comtan®. Ook bestaat het medicijn tolcapon (Tasman®) als COMT-remmer. Dit medicijn heeft als nadeel dat het de lever kan beschadigen. Bij gebruik daarvan moet wij uw bloed dan ook regelmatig controleren.

Naast de bijwerkingen die onder andere vermeld staan bij de Sinemet-preparaten, kunnen bij Stalevo ook voorkomen:

- diarree;
- urine die rood/bruin verkleurd (dit is onschadelijk).

De medicijnengroep anticholinergics

Anticholinergics remmen de werking van de neurotransmitter acetylcholine. Hierdoor ontstaat een betere verhouding tussen de neurotransmitters dopamine en acetylcholine in de hersenen. Anticholinergics schrijven wij vooral voor aan patiënten met spierstijfheid, bewegingsarmoede en een tremor (het beven van de hand,

Medicatie voor patiënten met de ziekte van Parkinson

voet of onderkaak/tong). Omdat acetylcholine belangrijk is voor een goed geheugen, schrijven wij het doorgaans niet aan oudere patiënten voor.

De meest voorgeschreven anticholinergics zijn:

- biperideen (Akineton) - tabletten: 2 mg;
- trihexyfenidyl (Artane) - tabletten: 2 mg, 5 mg.

De belangrijkste bijwerkingen die kunnen voorkomen:

Biperideen, trihexyfenidyl

- misselijkheid;
- urineophoping in de blaas;
- verstopping van de darmen;
- duizeligheid bij plotseling opstaan, gezichtsstoornissen (oppassen in het verkeer);
- geheugenstoornissen of verergering daarvan;
- toename van de hartfrequentie;
- verminderd reactie- en concentratievermogen;
- hallucinaties (dingen zien, horen of ruiken die er niet zijn).

Deze medicijnen dient u bij voorkeur met wat voedsel in te nemen.

Mocht u bij een van deze medicijnen een of meer bijwerkingen ervaren, meldt u dit dan aan uw neuroloog, parkinsonverpleegkundige of huisarts.

De medicijnengroep MAO-B-remmers

MAO-B-remmers remmen het enzym monoamine oxidase. Het enzym MAO breekt onder andere dopamine af in de hersenen. Door een MAO-B-remmer te gebruiken komt er 20 procent meer dopamine in de hersenen beschikbaar. Dit middel mag u niet gebruiken in combinatie met andere MAO-remmers (bepaalde antidepressiva en pethidine).

De voorgeschreven MAO-B/remmers kunnen zijn:

- selegiline (Eldepryl) - tabletten: 5 mg, 10 mg;
- rasagiline (Azilect) - tabletten: 1 mg.

De belangrijkste bijwerkingen die kunnen voorkomen zijn:

Selegiline

- droge mond;
- maag-/darmklachten;
- misselijkheid;
- slapeloosheid;
- verstopping van de darmen;
- duizeligheid bij plotseling opstaan;
- verminderd reactie en concentratievermogen;
- hallucinaties (dingen zien, horen of ruiken die er niet zijn).

Medicatie voor patiënten met de ziekte van Parkinson

NB De opwekkende werking van dit medicijn wordt wel gebruikt om slaperigheid tegen te gaan.

Rasagiline

- hoofdpijn;
- griepig gevoel;
- allergische reactie;
- koorts;
- depressie;
- verminderde eetlust;
- vaak aandrang tot urineren;
- hallucinaties (dingen zien, horen of ruiken die er niet zijn).

Deze medicijnen kunt u innemen met wat vloeistof, maar ook met de maaltijden.

Mocht u bij een van deze middelen een of meer bijwerkingen ervaren, meldt u dit dan aan uw neuroloog, parkinsonverpleegkundige of huisarts.

Glutamaatantagonist

Glutamaat is net als dopamine en acetylcholine een neurotransmitter (boodschapperstof in de hersenen). Als u een tekort aan dopamine heeft, kunt u met een glutamaatantagonist de hoeveelheid glutamaat in de hersenen verlagen, zodat er weer een beter evenwicht ontstaat tussen dopamine en glutamaat.

De voorgeschreven glutamaatantagonist:

- Amantidine (Symmetrel) - capsules: 100 mg; stroop: 10mg/ml.

De belangrijkste bijwerkingen van amantidine kunnen zijn:

- duizeligheid;
- droge mond;
- misselijkheid;
- verwardheid;
- hallucinaties;
- wazig zien;
- slapeloosheid;
- vochtophoping in de benen;
- blauw-rode gemarmerde verkleuring op de benen (niet schadelijk).

Dit medicijn dient u bij voorkeur tijdens de maaltijd of met wat voedsel in te nemen in verband met mogelijke misselijkheid.

Mocht u bij dit middel een of meer bijwerkingen ervaren, meldt u dit dan aan uw neuroloog, parkinsonverpleegkundige of huisarts.

Medicatie voor patiënten met de ziekte van Parkinson

Belangrijk om te weten

Voor alle medicijnen die de symptomen van de ziekte van Parkinson tegengaan, geldt dat het belangrijk is om ze op vaste tijden in te nemen. Zo houdt u de medicijnspiegel in uw bloed zo constant mogelijk. Dit voorkomt dat u te veel gaat 'schommelen' met uw klachten.

Stop nooit zonder overleg

Stop nooit zonder overleg met uw neuroloog of huisarts met uw medicijnen. Veel van de in deze folder genoemde medicijnen moet u afbouwen. Raadpleeg altijd vooraf de bijsluiter die in de verpakking zit, of raadpleeg uw apotheek.

Heeft u nog vragen?

Heeft u naar aanleiding van deze informatie nog vragen, dan kunt u contact opnemen met uw neuroloog. De contactgegevens en meer informatie vindt u op onze website www.reinierdegraaf.nl.